

3. Лушпай Л.І. Булінг як соціально-педагогічна проблема та шляхи її вирішення (на прикладі досвіду середніх загальноосвітніх шкіл Великої Британії) / Л.І. Лушпай // Український альманах. – К., 2010. – Вип. 4. – С. 26.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

Дерев'янюк Т.В., Звягольська І.М.
(Полтава, Україна)

У сучасних умовах конкуренції на ринку праці спостерігається тенденція зростання вимог до фахової підготовки особистості, яка потребує реалізації інноваційних підходів до системи формування професійної культури. Адже, одним із головних завдань у новій національній моделі вищої освіти є розвиток творчої особистості майбутнього конкурентоспроможного фахівця з високою культурою, якостями громадянина-патріота, інтелігента та соціально активної особистості.

Головною метою національного виховання студентської молоді, в тому числі й майбутніх лікарів, є підготовка розвиненої, суспільно активної особистості, професійно-грамотного, творчого фахівця, який поєднує в собі високу духовність, моральну чистоту, професійну компетентність і фізичну досконалість. Реалізація професійної діяльності вимагає від лікаря, крім спеціальних знань, умінь і досвіду, сформованості таких моральних якостей, як готовності до самопожертви заради порятунку життя хворої людини у поєднанні з поглибленням і розширенням здібностей до співчуття, вияву доброти та любові до людей; розвитку в майбутніх фахівців здатності до емоційно-вольової саморегуляції, контролю над своєю діяльністю та поведінкою; виконанню студентами правових норм і морального обов'язку, деонтологічної моралі та етики поведінки, готовності відповідати за свої дії і вчинки.

Вагомий освітній, виховний і світоглядний потенціал у вищих медичних закладах освіти має навчальна дисципліна «Мікробіологія, вірусологія та імунологія», реалізація освітніх і виховних цілей у процесі її вивчення – один із найважливіших елементів сучасного навчально-пізнавального процесу, оскільки виховне середовище дозволяє розкрити потенціал кожного студента, реалізувати його природні задатки, сформувати активну життєву позицію, вміння набутти досвіду правильної поведінки й спілкування, стійких моральних якостей особистості [3].

На кафедрі мікробіології, вірусології та імунології Української медичної стоматологічної академії створені всі умови для прояву вільної, творчої і моральної особистості студента, який повинен володіти інтелігентністю, і становлення якого не можливе без збереження і відродження духовно-історичних цінностей своєї країни, пріоритетного розвитку культури, науки і освіти як необхідних джерел прогресу суспільства з гарантованим майбутнім. В освітньо-виховне середовище кафедри активно залучаються вітчизняні та іноземні студенти II курсу стоматологічного факультету, II-III курсів медичного факультету, а також студенти з нормативним терміном навчання за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» [3]. Реалізація принципів національного виховання на кафедрі здійснюється під час проведення навчальних занять, через систему позааудиторних виховних заходів різного рівня організації, гурткову роботу, конференції, олімпіади, проведення екскурсій, написання науково-дослідницьких робіт, індивідуальних бесід тощо.

Ефективними засобами, що сприяють творчій самореалізації студентів на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології, є система індивідуальних (доручення, творчі завдання, індивідуальні бесіди та ін.), групових (екскурсії, творчі групи, свята, конкурси, олімпіади та ін.) і колективних (круглі столи, рольові ігри, тренінги, модерації, «дискусійні гойдалки» та ін.) форм діяльності, до участі в яких залучається максимальна

кількість учасників, і які передбачають опанування студентами різних способів поведінки [3]. Особлива увага колективом кафедри акцентується на формуванні у студентів-медиків ціннісної орієнтації на знання, причому не тільки у вузькому професійному значенні, а й у комплексному, природничому, соціогуманітарному.

У напрямку формування загальнолюдських цінностей особливого значення набуває гуманізація та гуманітаризація в процесі відродження духовності народу. Виходячи з такого підходу виховання особистості лікаря колектив кафедри приділяє значної уваги створенню соціокультурного середовища, що стимулює і забезпечує розвиток моральної свідомості, стійких моральних якостей, моральних потреб особистості, формування її активної життєвої позиції, виховання гуманістичного ставлення до хворого, підкреслюючи роль не тільки набутих знань, а й чуттєвого сприйняття хворої людини. Для організації морального виховання колективом кафедри використовуються наступні форми: інформ-дайджести, години спілкування, круглі столи, читацькі конференції, диспути, дискусії, етичні бесіди, тематика яких носить різноманітний характер [3]. Студенти активно залучаються до академічних, міських і обласних національних, військово-патріотичних заходів, акцій, проектів, виховних інформаційних годин, які спрямовані на формування ціннісних орієнтирів і громадської самовідданості, підвищення рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, політичних лідерів, актуальних питань української історії, популяризації національно-духовної спадщини України.

З метою виховання художньо-естетичних смаків студенти разом із кураторами відвідують різноманітні виставки навчальної і художньої літератури, фотоілюстрацій, картин видатних художників, студентських стінгазет і плакатів, які організуються та проводяться на базі УМСА. З метою формування краєзнавчої культури зі студентами організуються та проводять культпоходи до Полтавського художнього музею імені Миколи Ярошенка, театру імені М. Гоголя, пішохідні та туристичні екскурсії містом Полтава та області [3].

Колективом кафедри мікробіології, вірусології та імунології значна увага приділяється формуванню у майбутніх лікарів високого рівня екологічної свідомості та культури, уміння застосовувати знання при виконанні своїх професійних обов'язків, що є також важливою умовою якісної фахової підготовки [1, 2].

Студенти активно залучаються до участі в роботі спортивних секцій академії, беруть участь у заходах до Всесвітнього дня здоров'я, загальноміських акціях, присвячених пропаганді здорового способу життя та профілактиці захворювань з метою фізичного виховання та формування здорового способу життя. Крім того, в кожній групі проводяться інформаційно-виховні години з питань девіантної поведінки, антиалкогольної, антинікотинової та антинаркотичної пропаганди, тематичні бесіди з формування знань профілактики розповсюдження ВІЛ/СНІДу, гепатиту, туберкульозу та інших особливо небезпечних інфекцій.

Таким чином, реалізація основних принципів і завдань національного виховання на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології спрямована на виховання морально-духовного фахівця, який зможе повною мірою надавати допомогу людям, турбуватися про їхнє здоров'я, створювати сприятливі психологічні умови для пацієнтів, сприяти якомога швидшому відновленню їхньої працездатності та профілактиці захворювань. Адже, студенти вищих медичних навчальних закладів – це особлива соціальна група, яка, внаслідок специфіки медичної науки, потребує спеціальної уваги.

Список використаних джерел:

1. Дерев'яно Т.В. Формування екологічних знань студентів-медиків під час вивчення мікробіології, вірусології та імунології / Т.В. Дерев'яно, І.М. Звягольська, В.П. Полянська // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2019. – С. 63–65.

2. Дерев'янюк Т.В. Оцінка рівня сформованості екологічної культури у студентів медичного факультету під час їх навчання на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології / Т.В. Дерев'янюк, І.М. Звягольська // Вісник проблем біології і медицини. – 2019. – Випуск 1, том 1 (148). – С. 211–216.
3. Дерев'янюк Т.В. Формування особистості майбутнього лікаря в контексті позааудиторної роботи на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології: досвід і перспективи / Т.В. Дерев'янюк, І.М. Звягольська // Медична освіта. – 2020. – №1. – С. 5–10.

ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Дрозд Р.А.

(Полтава, Україна)

Поруч із власне освітніми завданнями, заклади вищої освіти в сучасній Україні покликані виконувати завдання виховні, і насамперед – ті, що пов'язані з формуванням у студента якостей громадянина, патріота, соціально активної особистості, здатної обстоювати засади демократії в нашій країні, сприяти тому, щоб Україна дійсно була соціальною державою.

Проблеми громадянського виховання молоді – це проблеми наступності поколінь, перенесення в майбутнє тих ідеалів, які притаманні нашому народу, і водночас – здатності критично переосмислювати негативні явища в житті суспільства, докладати зусиль до їхнього усунення, шукати шляхи до піднесення якості життя країни в цілому в економічному, екологічному, соціальному сенсі. Попри зміни підходів до змісту і засобів такого виховання, воно у всі часи залишалося актуальним, забезпечуючи, в тому числі, й найбільш глобальні завдання – зокрема, такі, як сприяння цілісності й безпеці країни.

Студентська молодь – це завтрашня еліта суспільства, кістяк його самозабезпечення у всіх галузях життя, а отже, світогляд нинішніх студентів, їхня здатність брати на себе громадянську відповідальність має значну вагу для подальшого розвитку нашої держави, демократичного підґрунтя діяльності її інституцій. Але слід говорити не тільки про майбутнє. Ми солідарні з С. Сальніковим, який позиціонує громадянську активність молоді як таку, що «має системоутворюючий характер та детермінує як конфігурацію громадянського суспільства в майбутньому, так і швидкість соціально-культурних процесів сьогодення» [2, с. 132].

Тож достатньо причин для того, щоб, як зазначають і науковці, і педагоги-практики, проблеми громадянського виховання молоді постійно знаходилися «у фокусі досліджень філософських та психолого-педагогічних наук, їх вирішення сьогодні потребує значної модернізації освітньо-виховного процесу та обов'язкове залучення потенціалу студентського самоврядування. Адже громадянська відповідальність для людини та розвитку суспільства є актуальною, це пов'язано з тим, що від неї залежить як благополуччя окремої спільноти, держави, так і людської цивілізації. Оцінити рівень такої відповідальності у студентів можна в процесі громадської діяльності, своєчасним виконанням громадських обов'язків (староста, профорг, студентське самоврядування тощо), участі у студентському та волонтерському рухах» [3].

Щодо останнього хотілося б сказати окремо. Сучасний волонтерський рух в Україні своєю успішністю значною мірою зобов'язаний саме студентству, яке є одним із найважливіших ресурсів волонтерської діяльності, найчисельнішою групою волонтерів (А. Мусевич, О. Остапчук). Студентські волонтерські групи беруть активну участь у підтримці українських військових та у вирішенні назрілих суспільних проблем, вони «працюють майже при кожному вищому навчальному закладі, центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, численних громадських організаціях, здійснюючи переважно соціально-педагогічну роботу у профілактичному, просвітницькому, реабілітаційному, рекреативному, фандрейзинговому, інформаційно-рекламному, охоронно-захисному та